

# NÂNG CAO HIỆU QUẢ SỬ DỤNG PHƯƠNG PHÁP THẢO LUẬN NHÓM TRONG GIẢNG DẠY CÁC MÔN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ TẠI CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC HIỆN NAY

TS. Tạ Thị Thuý Ngân

Trường Đại học Hải Dương

Email: tathithuynganhd@gmail.com.

**Tóm tắt:** Trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo hiện nay, việc đổi mới phương pháp giảng dạy các môn lý luận chính trị ở các trường đại học có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Phương pháp thảo luận nhóm được xem là một trong những phương pháp dạy học tích cực, góp phần phát huy tính chủ động, sáng tạo và năng lực tư duy phản biện của sinh viên. Tuy nhiên, thực tiễn cho thấy việc áp dụng phương pháp này trong giảng dạy các môn lý luận chính trị vẫn còn nhiều hạn chế, hiệu quả chưa cao. Bài viết phân tích thực trạng sử dụng phương pháp thảo luận nhóm hiện nay, từ đó đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng phương pháp thảo luận nhóm trong giảng dạy các môn lý luận chính trị tại các trường đại học.

**Từ khóa:** Giải pháp, thảo luận nhóm, phương pháp dạy học, lý luận chính trị, giáo dục đại học...

Nhận bài: 06/12/2025; Biên tập: 07/12/2025; Phản biện: 12/12/2025; Duyệt đăng: 19/12/2025.

## 1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đang diễn ra mạnh mẽ, giáo dục đại học Việt Nam đứng trước yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện cả về mục tiêu, nội dung, chương trình và phương pháp giảng dạy nhằm nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực. Đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động và sáng tạo của người học đã trở thành một định hướng quan trọng, được khẳng định trong nhiều chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước. Các môn lý luận chính trị ở các trường đại học có vị trí đặc biệt trong hệ thống giáo dục quốc dân, góp phần hình thành thế giới quan khoa học, phương pháp luận biện chứng, bồi dưỡng phẩm chất chính trị, đạo đức và ý thức công dân cho sinh viên. Trong xu hướng đổi mới phương pháp dạy học hiện nay, phương pháp thảo luận nhóm được xem là một trong những phương pháp dạy học tích cực có nhiều ưu thế. Phương pháp này không chỉ tạo điều kiện cho sinh viên tham gia trực tiếp vào quá trình chiếm lĩnh tri thức mà còn góp phần rèn luyện kỹ năng tư duy phản biện, kỹ năng giao tiếp, làm việc nhóm và khả năng vận dụng lý luận vào phân tích các vấn đề thực tiễn. Đối với các môn lý luận chính trị, thảo luận nhóm có ý nghĩa quan trọng trong việc làm rõ bản chất khoa học và cách mạng của các học thuyết, đồng thời giúp sinh viên hình thành niềm tin và thái độ đúng đắn trước các vấn đề chính trị - xã hội đương đại.

## 2. Nội dung nghiên cứu

Phương pháp thảo luận nhóm là một phương pháp dạy học tích cực, trong đó giảng viên tổ chức cho người học làm việc theo các nhóm nhỏ nhằm trao đổi, phân tích, tranh luận và giải quyết những

vấn đề học tập được đặt ra. Dưới sự định hướng và điều phối của giảng viên, sinh viên không chỉ tiếp nhận tri thức mà còn tham gia trực tiếp vào quá trình hình thành tri thức thông qua hoạt động giao tiếp và hợp tác học tập.

Về bản chất, phương pháp thảo luận nhóm dựa trên quan điểm dạy học lấy người học làm trung tâm, coi người học là chủ thể tích cực của quá trình nhận thức. Tri thức không được truyền đạt một chiều từ giảng viên sang sinh viên mà được hình thành thông qua sự tương tác giữa sinh viên với sinh viên, giữa sinh viên với giảng viên và giữa sinh viên với nội dung học tập. Phương pháp này nhấn mạnh vai trò của hoạt động tư duy độc lập, phản biện và hợp tác trong học tập.

**2.1. Thực trạng sử dụng phương pháp thảo luận nhóm trong giảng dạy các môn lý luận chính trị tại các trường đại học hiện nay**

**2.1.1. Những kết quả đạt được trong sử dụng phương pháp thảo luận nhóm trong giảng dạy các môn lý luận chính trị tại các trường đại học hiện nay**

Thứ nhất, việc đưa phương pháp thảo luận nhóm vào giảng dạy các môn lý luận chính trị đã góp phần từng bước đổi mới phương pháp dạy học theo hướng lấy người học làm trung tâm. Thay vì chỉ tiếp nhận tri thức một chiều từ giảng viên, sinh viên được tạo điều kiện tham gia trực tiếp vào quá trình khám phá và chiếm lĩnh tri thức thông qua trao đổi, thảo luận và phản biện. Điều này giúp giảm bớt tính áp đặt, khô cứng của phương pháp giảng dạy truyền thống, đồng thời tạo không khí học tập dân chủ, cởi mở hơn trong các giờ học lý luận chính trị.

Thứ hai, phương pháp thảo luận nhóm đã góp phần nâng cao hứng thú và thái độ học tập của sinh viên đối với các môn lý luận chính trị. Khi được tham gia thảo luận các vấn đề gắn với thực tiễn

đời sống chính trị - xã hội, sinh viên có điều kiện thể hiện quan điểm cá nhân, chia sẻ suy nghĩ và kinh nghiệm của bản thân. Qua đó, nhiều sinh viên nhận thức rõ hơn ý nghĩa, vai trò của các môn lý luận chính trị đối với sự hình thành thế giới quan và phương pháp tư duy khoa học, từ đó có thái độ học tập nghiêm túc và tích cực hơn [1].

*Thứ ba*, thông qua hoạt động thảo luận nhóm, năng lực tư duy phản biện và khả năng vận dụng lý luận vào thực tiễn của sinh viên từng bước được hình thành và phát triển. Trong quá trình thảo luận, sinh viên không chỉ tiếp cận các quan điểm khác nhau mà còn phải phân tích, so sánh và bảo vệ ý kiến của mình trên cơ sở lý luận và thực tiễn. Điều này góp phần giúp sinh viên vượt qua lối học thuộc lòng máy móc, biết suy nghĩ độc lập và vận dụng kiến thức lý luận chính trị để lý giải các vấn đề xã hội đương đại.

*Thứ tư*, phương pháp thảo luận nhóm tạo điều kiện rèn luyện các kỹ năng mềm quan trọng cho sinh viên, như kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng giao tiếp, trình bày và thuyết phục. Việc phân công vai trò trong nhóm giúp sinh viên ý thức rõ hơn trách nhiệm cá nhân, biết phối hợp với các thành viên khác để hoàn thành nhiệm vụ chung. Những kỹ năng này không chỉ phục vụ trực tiếp cho quá trình học tập mà còn có ý nghĩa lâu dài đối với sự phát triển nghề nghiệp của sinh viên sau khi tốt nghiệp.

*Thứ năm*, việc áp dụng phương pháp thảo luận nhóm cũng góp phần nâng cao hiệu quả quản lý và tổ chức hoạt động dạy học của giảng viên. Thông qua quá trình tổ chức và theo dõi thảo luận, giảng viên có điều kiện nắm bắt mức độ hiểu bài, khả năng tư duy và những vướng mắc của sinh viên để kịp thời điều chỉnh nội dung, phương pháp giảng dạy cho phù hợp. Đồng thời, hoạt động thảo luận giúp giảng viên đánh giá quá trình học tập của sinh viên một cách toàn diện hơn, không chỉ dựa vào kết quả thi cuối kỳ [2].

**2.1.2. Những tồn tại, hạn chế trong sử dụng phương pháp thảo luận nhóm trong giảng dạy các môn lý luận chính trị tại các trường đại học hiện nay**

*Một là*, hoạt động thảo luận nhóm ở một số lớp học còn mang tính hình thức, chưa thực sự phát huy được vai trò là một phương pháp dạy học tích cực. Trong nhiều trường hợp, thảo luận chỉ dừng lại ở việc chia nhóm, giao nhiệm vụ và trình bày kết quả, thiếu quá trình trao đổi, phản biện và làm rõ vấn đề, dẫn đến hiệu quả học tập chưa cao.

*Hai là*, nội dung và câu hỏi thảo luận trong một số bài giảng chưa được thiết kế phù hợp với mục tiêu môn học và trình độ nhận thức của sinh viên. Nhiều câu hỏi còn nặng về tái hiện kiến thức lý thuyết trong giáo trình, chưa gắn với thực tiễn đời sống chính trị - xã hội. Điều này khiến sinh viên dễ

sao chép tài liệu, trình bày máy móc, thiếu sự phân tích, liên hệ và chính kiến cá nhân, làm giảm giá trị của hoạt động thảo luận nhóm.

*Ba là*, kỹ năng thảo luận và tư duy phản biện của sinh viên còn hạn chế. Không ít sinh viên còn tâm lý e ngại, thiếu tự tin khi bày tỏ quan điểm cá nhân, đặc biệt đối với các vấn đề lý luận chính trị có tính khái quát và nhạy cảm. Trong quá trình thảo luận, tình trạng một số sinh viên phát biểu nhiều, trong khi nhiều sinh viên khác hầu như không tham gia vẫn khá phổ biến. Điều này phản ánh thực tế rằng sinh viên chưa được trang bị đầy đủ kỹ năng làm việc nhóm và kỹ năng tranh luận khoa học [3].

*Bốn là*, vai trò tổ chức, định hướng và điều phối của giảng viên trong một số trường hợp chưa được phát huy đầy đủ. Một số giảng viên còn lúng túng trong việc thiết kế hoạt động thảo luận, chưa theo sát diễn biến thảo luận của các nhóm, hoặc chưa kịp thời điều chỉnh khi sinh viên đi lệch trọng tâm nội dung. Bên cạnh đó, việc tổng kết, nhận xét và chuẩn hóa kiến thức sau thảo luận đôi khi còn sơ sài, khiến sinh viên khó rút ra được những kết luận khoa học cần thiết.

*Năm là*, điều kiện bảo đảm cho việc tổ chức thảo luận nhóm ở nhiều trường đại học còn hạn chế. Sĩ số lớp học đông, không gian lớp học chật hẹp, thời lượng dành cho các môn lý luận chính trị còn ít là những yếu tố ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng thảo luận. Trong điều kiện đó, việc tổ chức thảo luận nhóm một cách bài bản, sâu sắc gặp nhiều khó khăn, dễ dẫn đến tình trạng làm qua loa, chiếu lệ.

*Sáu là*, công tác kiểm tra, đánh giá kết quả thảo luận nhóm ở một số nơi chưa thực sự phù hợp và hiệu quả. Việc đánh giá còn mang tính định tính, thiếu tiêu chí cụ thể, dẫn đến tình trạng đánh giá chưa công bằng giữa các cá nhân trong cùng một nhóm. Điều này làm giảm động lực tham gia thảo luận của sinh viên, đồng thời chưa khuyến khích được tinh thần trách nhiệm và sự chủ động trong học tập các môn lý luận chính trị.

**2.2. Giải pháp nâng cao hiệu quả sử dụng phương pháp thảo luận nhóm trong giảng dạy các môn lý luận chính trị tại các trường đại học hiện nay**

**2.2.1. Đổi mới vai trò của giảng viên trong tổ chức thảo luận nhóm.**

Giảng viên giữ vai trò quyết định trong việc tổ chức và bảo đảm hiệu quả của phương pháp thảo luận nhóm. Trong giảng dạy các môn lý luận chính trị, nếu giảng viên vẫn duy trì vai trò trung tâm theo hướng truyền thụ tri thức một chiều, thì thảo luận nhóm khó có thể phát huy được bản chất của một phương pháp dạy học tích cực. Do đó, yêu cầu đặt ra là giảng viên cần chuyển mạnh từ vai trò “người giảng giải” sang vai trò “người tổ chức, hướng dẫn và định hướng” hoạt động học tập của sinh viên [4].

Trước hết, giảng viên phải xác định rõ mục tiêu của hoạt động thảo luận trong từng bài học, bảo đảm sự thống nhất giữa mục tiêu, nội dung và phương pháp giảng dạy. Việc tổ chức thảo luận nhóm không nhằm thay thế hoàn toàn hoạt động giảng giải, mà là sự kết hợp linh hoạt giữa thuyết trình định hướng với thảo luận nhằm giúp sinh viên hiểu sâu bản chất lý luận. Trong quá trình thảo luận, giảng viên cần theo dõi sát diễn biến hoạt động của các nhóm, kịp thời gợi mở, điều chỉnh khi sinh viên đi lệch trọng tâm hoặc rơi vào tranh luận cảm tính. Đồng thời, giảng viên phải đóng vai trò trọng tài khoa học, giúp sinh viên phân biệt đúng, sai trên cơ sở lập trường khoa học của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối của Đảng, qua đó bảo đảm tính định hướng chính trị đúng đắn trong giảng dạy.

#### 2.2.2. Thiết kế nội dung và câu hỏi thảo luận gắn với thực tiễn.

Đối với các môn lý luận chính trị, việc thiết kế nội dung thảo luận cần bảo đảm vừa bám sát nội dung chương trình, giáo trình, vừa gắn với những vấn đề thực tiễn đang đặt ra trong đời sống chính trị, kinh tế - xã hội của đất nước và thế giới. Đây là cơ sở quan trọng để giúp sinh viên nhận thức rõ giá trị khoa học và tính thời sự của lý luận chính trị. Các câu hỏi thảo luận cần được xây dựng theo hướng mở, có tính gợi ý vấn đề và khuyến khích tư duy phản biện, thay vì yêu cầu sinh viên chỉ tái hiện kiến thức đã có trong giáo trình. Chẳng hạn, thay vì yêu cầu “trình bày nội dung quy luật giá trị”, giảng viên có thể đặt vấn đề “vận dụng quy luật giá trị để phân tích một số biểu hiện của kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam hiện nay”. Cách tiếp cận này buộc sinh viên phải chủ động nghiên cứu tài liệu, liên hệ thực tiễn và hình thành quan điểm cá nhân. Bên cạnh đó, nội dung thảo luận cần phù hợp với trình độ, nhận thức và đặc điểm tâm lý của sinh viên. Đối với sinh viên năm thứ nhất, nội dung thảo luận nên tập trung vào những vấn đề cơ bản, dễ tiếp cận; trong khi đó, với sinh viên các năm cuối, có thể nâng cao mức độ phức tạp và tính tranh luận của vấn đề. Việc thiết kế nội dung thảo luận một cách khoa học sẽ góp phần làm cho môn học trở nên sinh động, hấp dẫn và có ý nghĩa thiết thực hơn đối với sinh viên [5].

#### 2.2.3. Tổ chức nhóm thảo luận khoa học và hợp lý

Tổ chức nhóm thảo luận là khâu quan trọng ảnh hưởng trực tiếp đến mức độ tham gia và hiệu quả học tập của sinh viên. Trên thực tế, nếu nhóm học tập được tổ chức không hợp lý, hoạt động thảo luận dễ rơi vào tình trạng một số sinh viên hoạt động tích cực, trong khi nhiều sinh viên khác thụ động, không tham gia hoặc tham gia mang tính đối phó. Quy mô nhóm thảo luận cần được tổ chức phù hợp,

thông thường từ 4 đến 6 sinh viên trong một nhóm là hợp lý. Nhóm quá đông sẽ khó quản lý, trong khi nhóm quá ít sẽ hạn chế sự đa dạng ý kiến. Trong mỗi nhóm, cần phân công rõ ràng vai trò của từng thành viên như trưởng nhóm, thư ký, người trình bày, người phản biện. Việc phân công này không chỉ giúp nâng cao trách nhiệm cá nhân mà còn rèn luyện cho sinh viên các kỹ năng làm việc nhóm cần thiết. Ngoài ra, giảng viên cần linh hoạt trong việc tổ chức nhóm, có thể thay đổi thành viên giữa các buổi học để tạo điều kiện cho sinh viên được giao lưu, học hỏi lẫn nhau. Việc luân phiên đảm nhiệm các vai trò trong nhóm cũng là biện pháp hữu hiệu để bảo đảm mọi sinh viên đều được tham gia và phát triển kỹ năng toàn diện, tránh tình trạng “độc quyền” phát biểu của một số cá nhân.

#### 2.2.4. Rèn luyện kỹ năng thảo luận và tư duy phản biện cho sinh viên.

Giảng viên cần hướng dẫn sinh viên cách chuẩn bị nội dung thảo luận, cách tìm kiếm và xử lý tài liệu, cũng như phương pháp trình bày quan điểm một cách logic, có căn cứ lý luận và thực tiễn. Đồng thời, cần khuyến khích sinh viên mạnh dạn bày tỏ chính kiến cá nhân, tôn trọng sự khác biệt về quan điểm trên tinh thần khoa học, tránh tâm lý e ngại hoặc sợ sai khi phát biểu. Thông qua quá trình thảo luận, sinh viên dần hình thành năng lực tư duy phản biện, biết phân tích, đánh giá các quan điểm khác nhau và tự điều chỉnh nhận thức của bản thân. Đây là năng lực đặc biệt quan trọng đối với việc học tập các môn lý luận chính trị, góp phần hình thành bản lĩnh chính trị và thái độ học tập nghiêm túc, đúng đắn cho sinh viên.

#### 2.2.5. Đổi mới công tác kiểm tra, đánh giá kết quả thảo luận nhóm

Kiểm tra, đánh giá là khâu không thể tách rời trong quá trình tổ chức thảo luận nhóm. Nếu không có cơ chế đánh giá phù hợp, sinh viên dễ xem nhẹ hoạt động thảo luận, tham gia mang tính hình thức. Do đó, cần đổi mới công tác đánh giá theo hướng toàn diện, khách quan và khuyến khích sự tham gia tích cực của sinh viên. Việc đánh giá cần kết hợp giữa đánh giá cá nhân và đánh giá nhóm, giữa đánh giá quá trình và đánh giá kết quả. Giảng viên có thể xây dựng các tiêu chí đánh giá cụ thể như mức độ tham gia thảo luận, chất lượng ý kiến đóng góp, khả năng lập luận và liên hệ thực tiễn. Đồng thời, cần khuyến khích hình thức tự đánh giá và đánh giá chéo giữa các thành viên trong nhóm nhằm nâng cao ý thức trách nhiệm của sinh viên. Đổi mới công tác kiểm tra, đánh giá không chỉ góp phần nâng cao hiệu quả của phương pháp thảo luận nhóm mà còn tạo động lực học tập tích cực, giúp sinh viên nhận thức rõ vai trò của bản thân trong quá trình học tập các môn lý luận chính trị.

### 3. Kết luận

Trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo hiện nay, việc nâng cao chất lượng giảng dạy các môn lý luận chính trị ở các trường đại học là yêu cầu có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Thông qua việc phân tích vai trò, thực trạng và những hạn chế trong việc sử dụng phương pháp thảo luận nhóm, bài viết khẳng định rằng đây là một trong những phương pháp dạy học tích cực phù hợp với đặc thù của các môn lý luận chính trị, có khả năng khắc phục tình trạng truyền thụ kiến thức một chiều, góp phần phát huy tính chủ động, sáng tạo và năng lực tư duy phản biện của sinh viên. Trên cơ sở đó, bài viết đã đề xuất một số giải pháp chủ yếu nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng phương pháp thảo luận nhóm, bao gồm: đổi mới vai trò của giảng viên theo hướng tổ chức và định hướng hoạt động học tập; xây dựng nội dung và câu hỏi thảo luận có tính mở, gắn với các vấn đề lý luận và thực tiễn đặt ra; tổ chức nhóm học tập hợp lý và chú trọng rèn luyện kỹ năng thảo luận cho sinh viên; đồng thời đổi mới công tác kiểm tra, đánh giá theo hướng toàn diện, công bằng và khuyến khích sự tham gia tích cực của người học... Có thể khẳng định rằng, việc sử dụng hiệu quả phương pháp thảo luận

nhóm không chỉ góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy các môn lý luận chính trị mà còn có ý nghĩa quan trọng trong việc hình thành ở sinh viên thế giới quan khoa học, bản lĩnh chính trị, ý thức trách nhiệm công dân và năng lực vận dụng lý luận vào thực tiễn ■

#### Tài liệu tham khảo

- [1]. Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
- [2]. Ban Tuyên giáo Trung ương (2019). *Định hướng đổi mới nội dung, chương trình và phương pháp giảng dạy các môn lý luận chính trị trong các trường đại học*. Hà Nội.
- [3]. Phạm Hồng Tung (Chủ biên) (2016). *Phương pháp giảng dạy lý luận chính trị trong các trường đại học hiện nay*. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
- [4]. Trần Thị Thu Hương (2020). *Vận dụng phương pháp dạy học tích cực trong giảng dạy các môn lý luận chính trị ở trường đại học*. Tạp chí Giáo dục.
- [5]. Nguyễn Thị Hồng Nhung (2021). *Thảo luận nhóm - một phương pháp hiệu quả trong giảng dạy các môn khoa học xã hội và nhân văn*. Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam.

### Improving the effectiveness of using group discussion methods in teaching political theory subjects at the universities today

Dr. Ta Thi Thuy Ngan

Hai Duong University

Email: tathithuynganhd@gmail.com.

**Abstract:** In the context of the current fundamental and comprehensive innovation of education and training, the innovation of teaching methods for political theory subjects in the universities is of particular importance. Group discussion is considered one of the active teaching methods that contributes to promoting students' initiative, creativity, and critical thinking skills. However, the reality shows that the application of this method in teaching political theory subjects still has many limitations and its effectiveness is not high. This article analyzes the current state of using the group discussion method and proposes some solutions to improve the effectiveness of using the group discussion method in teaching political theory subjects in the universities.

**Keywords:** Solutions, group discussion, teaching methods, political theory, higher education.